

El Centre d'Estudis Locals d'Alaior

Sumari

0. Fitxa de presentació del CEL
1. Presentació del CEL
2. Fundació del CEL
3. Objectius del CEL
4. Els participants i els primers resultats
5. Treballs de recerca i divulgació més destacats
6. Publicacions editades pel CEL
7. Articles de difusió sobre el CEL

0. Fitxa de presentació del CEL

Nom Centre d'Estudis Locals d'Alaior

Entitat associada en forma de secció, del Fòrum Tercer Mil·lenni d'Alaior (Menorca)

Població Alaior (Menorca)

Àmbit d'actuació Alaior i l'illa de Menorca

Adreça Carrer des Forn, núm. 9 (Alaior)

NIF G - 07768898

Telèfon / Fax 971 37 90 53

Adreça electrònica cel@menorcaweb.net

Pàgina web www.centreestudisalaior.org/

Col·laboració

Ajuntament d'Alaior

Institut Menorquí d'Estudis

Consell Insular de Menorca

Institut d'Estudis Baleàrics

Associació Martí Bella (Cercle Artístic de Ciutadella)

Amics del Museu de Menorca (Museu de Menorca)

Ajuntaments des Migjorn Gran i des Mercadal

1. Fundació del Centre d'Estudis Locals d'Alaior

Els antecedents del Centre d'Estudis Locals d'Alaior (població d'Alaior, a Menorca) els trobam a l'agost de 1990, data en què es va crear la revista local *S'Ull de Sol*, a on hi ha aparegut diversos articles de difusió sobre el patrimoni cultural. Aquella aportació havia de conscienciar als ciutadans. S'hi tractaven temes com el convent de Sant Diego, l'ocupació de Calascoves, els molins de vent, etc.

L'any 1997 un grup de persones, lligades a la revista, vam crear un *Grup de Gestió d'Alaior*. Es treballà amb l'ajuntament d'Alaior i l'Associació de Comerços d'Alaior. Un dels projectes que vam presentar al Govern Balear va ser "La mostra etnològica d'Alaior".

El Fòrum 3r Mil·lenni va iniciar les seves activitats a final de 1994 i es va constituir legalment com a associació sense ànim de lucre el 12 de setembre de 1995, amb l'objectiu de crear una plataforma d'anàlisi i prospectiva de tot allò que es considerava important per al progrés de la comunitat. Els objectius del Fòrum sempre han estat fer de la cultura i la participació ciutadana els instruments per construir intel·ligència comunitària. El Fòrum 3r Mil·lenni és una associació UNESCO, associada a la Federació Catalana d'Associacions i Clubs UNESCO, des de l'any 2000.

En el si del Fòrum 3r Mil·lenni neix a principis del 2000 el Centre d'Estudis Locals d'Alaior. El CEL des que es va crear ha treballat en camps tan diversos com l'urbanisme, el patrimoni etnològic, l'accés a l'habitatge, la dinamització i cohesió de la comunitat, la transcripció dels llibres d'acords municipals, la història d'Alaior, política juvenil, les energies renovables, la protecció del medi ambient i la nova cultura audiovisual

Després d'uns mesos de treball i reunions, el 20 d'abril de 2000 es va presentar al públic, per mitjà del Fòrum Tercer Mil·lenni, el Centre d'Estudis Locals d'Alaior com a secció del citat Fòrum.

S'ha de dir que la posada en marxa del CEL va ser possible gràcies a un conveni signat entre l'Ajuntament d'Alaior i el Fòrum Tercer Mil·lenni, amb una durada de cinc anys (2000-2004), i que havia de ser supervisat per una comissió mixta d'ambdues parts, que tindria com a principal tasca la de fer un seguiment de la programació i activitats que en fes el CEL. Des de 2005, el conveni és revisat anualment amb l'Ajuntament d'Alaior.

2. Objectius del Centre d'Estudis Locals d'Alaior

Al principi, el que impulsava als membres del CEL era oferir una nova oferta cultural a Alaior, però també a la resta de l'illa, i la idea venia determinada per una sèrie de mancances que s'havien copsat, tant a nivell intel·lectual com a nivell social.

Per actuar en aquest sentit, els membres del CEL es van plantejar treballar en quatre aspectes molt concrets: el patrimoni cultural, afavorir l'ús i difusió de la cultura, el suport científic a l'acció comunitària i l'arrelament comunitari dels ciutadans.

Potenciar el patrimoni cultural.

Existien estudis sobre Alaior, però era necessari crear-ne més. Si érem capaços de generar més coneixement a partir de jornades científiques, serviria per al conreu del saber: patrimoni cultural, cultura popular, lingüística, sociològica, mediambiental, etc.

Volíem fomentar la història local; recollir, dipositar, catalogar, restaurar i exposar materials etnogràfics i documentals que els ciutadans vulguin cedir al CEL; i recuperar i habilitar espais patrimonials per a la ciutadania: alzinars, molins, etc.

Afavorir l'ús i la difusió de la cultura.

Aplicar el coneixement creat i adaptar la història local per a escolars, fer exposicions etnogràfiques i formar monitors de visites turístiques, d'entre altres activitats.

Suport científic a l'acció comunitària.

Potenciar la investigació sobre temes actuals que interessin al municipi, facilitar la consulta d'investigacions fetes sobre Alaior, crear una base de dades de treballs, publicacions i premsa sobre el municipi i sobre els personatges lligats al mateix.

Arrelament comunitari dels ciutadans.

La nostra activitat arriba a tota la ciutadania amb conferències, publicacions, crear didàctiques del patrimoni, beques d'investigació i col·laborar amb altres entitats.

3. Els participants i els primers resultats

En un primer moment signam un conveni de col·laboració amb l'Ajuntament d'Alaior, que ens permet iniciar les primeres activitats. Al llarg d'aquests deu anys, tot un seguit d'entitats públiques i privades han participat amb el CEL, fent possible la seva continuïtat i ampliant les seves activitats.

L'abril de 2000 es demanava que els interessats a participar en el CEL s'adreçassin a la Biblioteca Pública i emplenassin un full d'adhesió, pas inicial per mantenir un primer contacte, saber quins coneixements oferir, interessos, propostes, mancances... Avui rebem *currículums vitae* d'interessats en diversos àmbits en què treballam. Tant si l'interessat proposa el seu projecte com si és el propi CEL qui ho fa, treballam entorn a una dotzena de persones en diferents activitats.

El CEL va iniciar un nou camí per crear un coneixement actual sobre Alaior i la seva relació amb l'illa. Hem afrontat el futur amb una certa garantia, brindam coneixement i treim el màxim benefici pràctic sobre el que s'ha investigat i creat.

4. La diversitat d'activitats realitzades pel Centre d'Estudis Locals d'Alaior

Base de dades d'informació sobre Alaior als mitjans de comunicació (2000-2005).

Exposicions. Hem gestionat 12 exposicions: algunes de pròpies (Feines dalt s'era, 2001; De pedra, 2003; Ca nostra, 2004) i altres per entitats (Els jaleos de Menorca, 2007; Basses temporals projecte Life, 2009).

Publicacions. N'hem fet 14, entre catàlegs d'exposicions, treballs de membres del CEL i d'altres d'autors locals.

Vídeos i DVD. Hem fet 2 vídeos per a exposicions i 3 sobre temes puntuals (7è centenari de la fundació del poble, imatges turístiques d'Alaior i la restauració de la parròquia de Santa Eulàlia).

Jornades de patrimoni. Hem fet 6 edicions de les Jornades d'Història Local i Patrimoni Cultural (2004-2010) per difondre i defensar el patrimoni, crear consciència i fomentar el turisme cultural.

Turisme i visites culturals. Fem un recorregut sobre cultura i medi ambient (2005), Ruta Francesc d'Albranca (2007-2010), visita guiada a Alaior (2008-2010) i excursions pel territori (2008). Oferim visites guiades a les entitats que ho demanen.

Conferències. N'hem fetes més de 20, sobre edificació sostenible (2002), cooperativa d'habitatge (2003), 7è centenari de la fundació del poble (2004), recordar a Andreu Murillo Tudurí (2008) i a Francesc d'Albranca (2009).

Actes públics de difusió. Fem presentació de llibres, reclamar l'ús públic del polvorí al barranc d'en Rellotge o l'homenatge a la Comissió de rehabilitació de Santa Eulàlia.

Gravar actes públics: actes del setè centenari (2004) i les jornades d'història local.

Estudis. Sobre el Pla Jove d'Alaior (2003-2004); produir energia fotovoltaica (2002-2004); identificar espècies productores de sediment organogènic al litoral (2005-2006); i, educòmetre o el referent per enfortir l'aldea educadora (2007).

Informes tècnics. Demanats per l'ajuntament (vestit del macer, caixer municipal i festes, 2004), el Consell Insular (el molí d'aigua de sa Vall, 2008), l'ajuntament des Migjorn Gran (la tanca de sa Creu, 2009), per particulars (estància de Sant Joanet) i d'iniciativa pròpia per impulsar temes actuals (ampliar la carretera general, 2007; la ronda nord d'Alaior, 2007; cases de turisme a Alaior, 2008; o, restaurar la bandera oficial d'Alaior, 2010).

Casal de joves “Es Bot”. Obertura i gestió del casal de joves (2002-2010) i servei d’ajuda escolar (2007-2009).

Accés a l’habitatge. Servei d’aval de lloguers (2003-2008) i crear una cooperativa d’habitatge (2006-2010).

Comissions tècniques sobre el convent de Sant Diego (2002), accés a l’habitatge (2002), Agenda local 21 (2003), modificacions PGOU d’Alaior i el catàleg de protecció de patrimoni (2006-2007), aprofitar aigües pluvials (2007), dinamitzar el Taller de gravat Xalubinia (2008-2010) i la comissió insular del Fòrum d’ONG per redactar un Pla insular per a les associacions de l’illa (2008-2010).

Conservació documental. Transcripció dels llibres d’actes de l’Arxiu Municipal d’Alaior.

Convent de Sant Diego. Actes per recuperar el convent franciscà: enquesta i trobada ciutadana i taules rodones (2005), concert reivindicatiu amb s’Albaida (2006) i equip treball del Pla director del Convent (2007-2008).

5. Treballs de recerca i divulgació més destacats

Història d'Alaior. Síntesi il·lustrada de la vida d'un poble (publicació)

Es tracta d'una versió breu de la història d'Alaior i de Menorca, des dels inicis del poblament fins a l'actualitat, editat l'any 2006. És la primera síntesi de la història d'Alaior publicada fins al moment. Combina diferents nivells de lectura per tal de fer-la accessible a la majoria de la població: un de més espontani i fàcil per mitjà del còmic, un altre per mitjà d'il·lustracions amb comentaris, i el tercer que correspon a un text pensat com si fos un llibre per a escolars. D'aquesta manera, es pretén fer arribar al lector els coneixements més significatius del nostre passat per entendre el nostre present i per tractar d'endevinar què pot ajudar els nostres fills el dia de demà.

El llibre s'ha editat al mateix temps que una col·lecció de sis quadernets de recorreguts pel poble que expliquen els aspectes més fonamentals de cada època (talaiòtica, romana, musulmana, medieval, moderna i contemporània).

Els textos foren a cura de: Puri Mira, Elena Sintes, Miquel Àngel Marquès, Joan Pau Salort, Miquel Àngel Limón i Anselm Barber. El còmic fou realitzat per Joan Saura.

Jornades d'història local i patrimoni cultural

Des de l'any 2004 han tingut lloc de manera ininterrompuda les jornades d'història local i patrimoni cultural, coordinades, fins al moment, per Miquel À. Marquès (2004-2011), Pau Salort (2004), Cristòfol Barber (2006-2009) i Miquel Pons-Portella (2011). Aquestes tenen lloc durant un cap de setmana de gener a Mercadal, es Migjorn i Alaior de manera rotatòria.

La proposta d'organitzar les jornades va sorgir per conscienciar ciutadans, administracions públiques i entitats culturals de la importància del patrimoni cultural arran de la seva destrucció a Alaior. En són uns exemples Sa Sínia, un edifici que donava cabuda a una fàbrica d'assonar pell; i l'aljub des Banyer, el més gran al poble conegut fins aleshores, amb una capacitat de 815,60 metres cúbics d'aigua. Amb aquesta finalitat es pretén crear coneixement sobre patrimoni cultural, difondre'l i aprendre de les experiències de protecció del patrimoni i de turisme cultural.

Al llarg de les set edicions realitzades fins a dia d'avui, s'han presentat un centenar de comunicacions per part de professionals en la gestió cultural, d'investigadors reconeguts i de joves novells en la recerca històrica. D'aquesta manera, s'han pogut conèixer de primera mà multitud de temàtiques i d'iniciatives relacionades amb el sector: resultats d'excavacions arqueològiques i d'investigacions històriques; reflexions sobre el llegat científic d'autors menorquins; experiències de destrucció i

de conservació del patrimoni; activitats i funcions que porten a terme institucions i entitats culturals; i experiències en la gestió del patrimoni i de turisme cultural, també a d'altres indrets de les Illes Balears i de Catalunya, entre d'altres.

A banda de les comunicacions, s'han organitzat altres activitats interessants al voltant de les jornades, com són la celebració de ponències, presentacions de llibres, visites guiades, exposicions i concerts.

S'ha de destacar que algunes de les activitats sorgides en les jornades s'han consolidat posteriorment. És el cas de les visites culturals, algunes de les quals han estat assumides per l'Ajuntament com a oferta cultural i turística: la Ruta Albranca, la visita guiada pels pobles d'Alaior i es Mercadal, i la visita al castell de Sant Antoni de Fornells. També s'han materialitzat activitats generades a partir de les comunicacions presentades, com són l'església de Santa Eulàlia d'Alaior, restaurada recentment i premiada amb el guardó "Memòria viva" per l'Institut d'Estudis Baleàrics; o la farinera industrial de s'Arangí.

Pensam que el resultat obtingut és prou positiu. A nivell d'activitats, se n'han fet moltes i diverses, amb la participació activa d'investigadors, professionals i entitats. A nivell de participants, el grau d'assistència ha anat variant segons els anys, però s'ha assolit arribar a quasi un miler d'inscripcions al llarg d'aquest set anys. A més, el grup de destinataris és divers i abasta diferents àmbits

socials. Finalment, i el més important de tot, és que s'ha aconseguit consolidar aquestes jornades gràcies a la participació dels investigadors, professionals i assistents. La realitat ens demostra que s'ha de seguir treballant, ja que el coneixement ajuda a valorar la importància del patrimoni cultural.

Estadística de les Jornades d'Història Local i Patrimoni Cultural a l'illa de Menorca (2004-2011)

	2004	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Comunicacions	23	13	14	12	11	12	18
Experiències entitats culturals						5	2
Actes culturals	2	2	2	2	3	2	3
Inscripcions	22	30	20	28	17	26	7
Assistents puntuals	23	18	37	72	25	105	95
Ponents	23	13	14	13	12	17	19
Assistents actes culturals	14	19	153	366	120	635	471
Total assistents	82	80	224	479	174	883	592
Presentacions llibres	1	1	2	1	1	1	1
Visites guiades		2	2	2	2	2	1
Activitats culturals complementaries				1	3	1	4

Font: Elaboració pròpia a partir de les memòries de les jornades

Fomentar el coneixement i la preservació del patrimoni etnològic

El conjunt de Menorca conté un ric patrimoni etnològic però desconegut per la majoria dels ciutadans i, fins i tot,

per l'administració pública a causa la seva dispersió en finques privades i la falta d'un inventari. Per aquest motiu, es va trobar convenient realitzar una catalogació de tots els béns etnològics situats al terme municipal d'Alaior per tal de tenir-ne constància. A més, es va analitzar el seu estat de conservació actual a fi de poder proposar mesures de conservació a l'administració pública i als seus propietaris.

El resultat d'aquest procés, realitzat per l'historiador Martí Carbonell i fet al llarg de l'any 2010, és l'elaboració d'unes fitxes identificatives de cada bé etnològic. La informació que hi apareix consta de la seva localització, descripció física, valoració (de l'estat de conservació, necessitat d'actuació, grau d'atracció i nivell de protecció), observacions, bibliografia, fotografia i mapa de situació. S'han pogut catalogar 324 béns etnològics de les 36 finques visitades. Bona part tenen a veure amb les feines relacionades amb l'explotació agrícola i ramadera, però també amb l'explotació dels recursos hídrics. 12 finques no van poder ser visitades pel rebuig dels propietaris o per la impossibilitat de poder contactar amb ells .

El projecte no es va poder concloure per les seves dimensions. Tot i així, posa les bases cap a un estudi molt més ambiciós i extens fet amb temps i amb els recursos necessaris. I, el que és més important, s'han pogut identificar unes tipologies de béns que ens demostren la importància que pot tenir l'estudi de l'etnologia avui en dia per donar testimoni dels treballs que realitzaren les

generacions passades i com aprofitaven els recursos que el territori els brindava.

Posar en valor camins rústics

Pel terme municipal d'Alaior transcorre una xarxa valuosa de camins d'interior i de costa, alguns d'ells infrautilitzats, poc coneguts o en mal estat de conservació. Per tenir-ne un major coneixement i, d'aquesta manera, posar-la en valor i promocionar-ne el seu ús, els geògrafs Enrique Montes i Àngel Orfila desenvoluparen el projecte "Posar en valor camins rústics" entre els anys 2009 i 2011.

En un primer moment, es van inventariar tots els camins existents a Alaior segons la seva titularitat. Després, es realitzaren unes fitxes de cada camí amb la informació següent: noms diversos; noms dels diferents trams; l'inici i la fi; descripció; longitud, amplada i superfície total; estat actual; accés a llocs i estàncies; talls del camí; titularitat; durada del recorregut; connexions amb altres camins; i les intervencions necessàries. Aquest darrer punt fa referència a les propostes de rehabilitació necessàries per a l'ús públic i per a la bona imatge del camí, amb un pressupost orientatiu del cost de la intervenció. Finalment, es dissenyaren diferents rutes segons els usos possibles (cultural, senderisme, cicloturístic, activitats d'orientació...), en les quals s'assenyalaven els llocs d'interès més destacats que es troben al llarg del camí.

Arran d'aquest treball, s'ha encetat al municipi un pla d'iniciatives municipals de restauració de camins recomanats per la nostra entitat, i un nou col·lectiu, Caminants d'Alaior, organitza excursions periòdiques per divulgar les possibilitats turístiques i esportives que ofereixen. No tenim cap dubte que l'ús dels camins i del seu entorn natural i cultural com a activitat física i cultural tindrà una repercussió econòmica i social positiva per al poble, tant des del punt de vista turístic com pels efectes formatius i saludables per a la població local.

Exposició Alaior, arquitectura i etnologia. Un patrimoni per protegir

Del 4 de juliol al 15 de setembre del 2008 el Centre d'Estudis va oferir una exposició a l'església del Convent de Sant Diego per a donar a conèixer a menorquins i visitants el patrimoni arquitectònic i etnològic del municipi i el treball que es realitza per protegir-lo. L'exposició es va mantenir oberta fins a finals d'octubre per tal que pogués ser visitada pels escolars amb l'ajuda de material didàctic realitzat amb aquest propòsit. La preparació i el muntatge van ser coordinats pels historiadors Laura Piris, Almudena Mercadal i Pau Salort.

L'exposició constava d'una pantalla on es projectava un audiovisual sobre l'etnologia i l'arquitectura urbana protegida, les utilitats del patrimoni oblidat i les rutes del patrimoni. Als costats es trobaven uns cartells amb informacions referides a cada tipus de patrimoni i sobre la

lleï i els diferents tipus de protecció existents. Després, hi havia una secció amb fotografies dels principals monuments del municipi i es possibilitava també la consulta de la base de dades del catàleg de la pròpia exposició. Al terra es trobaven dibuixades diverses rutes, amb petites guies, per visitar el patrimoni. Finalment, es col·locaren imatges antigues del funcionament de les pedreres i altres elements arquitectònics i, a l'absis de l'església, grans fotografies on es realitzaren les didàctiques per als escolars.

L'objectiu de l'exposició era doble. Per una banda, promoure el coneixement del patrimoni entre la població com a pas imprescindible per conscienciar sobre la importància i la necessitat de protecció del patrimoni. De l'altra banda, continuar la tasca realitzada anys anteriors per a establir al convent de Sant Diego un punt cultural i expositiu consolidat de referència per al poble i de visita obligada per als propis illencs i visitants de l'illa.

Oficis artesans

A petició del Centre Artesanal de Menorca, el Centre d'Estudis Locals porta a terme des de l'any 2010 un projecte de recopilació i coneixement dels oficis artesans antics i actuals. La finalitat d'aquest procés és el muntatge d'una exposició que fomenti i difongui el món de l'artesanía de l'illa de Menorca; valori la importància patrimonial i cultural de la producció artesana; i relacioni l'ofici artesanal amb el seu medi natural.

Una de les principals tasques serà la de descobrir el món de l'artesanía popular actual, molts dels oficis dels quals tenen el seu origen en els antics oficis menestrals. Per a aquest procés, a banda de la consulta bibliogràfica, es realitzen entrevistes a artesans per conèixer cada un dels oficis. En concret, s'aborden els temes següents: com és el treball de l'artesà, els materials emprats, l'aprenentatge de l'ofici, la seva terminologia i l'herència cultural i social.

Es té previst proporcionar informació sobre uns cinquanta oficis de diferents famílies o tipus d'ocupacions segons l'àmbit de treball: del camp, de la mar, de la vida quotidiana, agroalimentaris, de decoració i ornamentació, i d'altres serveis. Per tant, un treball exhaustiu per mostrar el bagatge econòmic, social i cultural dels oficis artesans que s'han transmès generació rere generació i molts dels quals perviuen tot i les dificultats actuals.

Visites guiades al nucli històric d'Alaior

L'any 2007 el Centre d'Estudis Locals va posar en marxa un servei de visites guiades pels indrets més significatius del nucli històric d'Alaior, amb la col·laboració de la gerència de l'àrea de turisme de l'Ajuntament. Les visites es realitzen normalment dos dies a la setmana amb grups de 10 a 20 persones. A més, es disposa d'un mp4 com a complement de la visita guiada o per a les visites per compte propi.

El primer lloc que es visita és l'església de Santa Eulàlia, on es dona una visió territorial, històrica i actual d'Alaior. Després, es passeja pel nucli històric, explicant els llocs d'interès fins arribar al claustre de Sant Diego, on acaba la visita. Al final s'ofereix un tast de productes locals.

Aquest servei ha tingut continuïtat fins a dia d'avui, la qual cosa demostra la consolidació d'aquesta iniciativa. Tot i així, s'han anat introduint canvis a partir de l'experiència acumulada i dels recursos disponibles a fi de millorar el servei i atreure més visitants. Algunes de les nostres propostes ha estat augmentar el temps del servei, la introducció de voluntaris o provar d'organitzar un servei de recollida setmanal als hotels de la zona de Son Bou. Es va estudiar, documentar i elaborar el vestit de John Armstrong, fet per la modista Niní Caules; és un element integrador de la visita per al temps de la dominació anglesa.

Aquesta iniciativa és una aposta del Centre d'Estudis Locals per un turisme de més qualitat a partir d'oferir un producte turístic més enllà del sol i platja basat en els recursos culturals i naturals. L'interior de Menorca té molt a oferir davant l'esgotament turístic de la costa. En aquest sentit, els nuclis històrics urbans poden jugar un paper destacat, de manera que suposi també una revitalització social i econòmica.

Ruta Francesc d'Albranca

Des de l'any 2007 s'ha realitzat cada estiu, coincidint amb el mercat de nit, la ruta Francesc d'Albranca as Migjorn Gran, coordinada per Miquel À. Marquès. Es tracta d'un recorregut pels espais més significatius en la vida del Metge Camps: Casa pairal o Casa Gran, Tanca de sa Creu, i Vinya des Metge Camps. També es visita la caseta del cementeri, on es troba enterrat juntament amb la seva família; i la biblioteca pública, on hi ha el fons bibliogràfic del metge. Amb aquest motiu, es van editar textos de difusió sobre el llegat de Francesc Camps i materials per ser repartits entre els participants. L'objectiu és donar a conèixer la seva figura i els béns patrimonials del poble a migjorners i visitants.

Derivades d'aquesta ruta, es van dur a terme unes millores d'alguns dels espais i dels béns patrimonials per on passa el recorregut: neteja i emplaçament amb una pedra de la creu a la tanca des Pujolet de Binicodrell; neteja de la zona del Pi d'en Llorens; i recuperació del Fons Albranca en armaris a la biblioteca. En aquest sentit, encara queden pendents altres millores que el Centre d'Estudis Locals ha proposat, principalment: manteniment de la caseta del cementeri; la revisió i la difusió del fons Albranca; i la conservació del mil·liari.

Al llarg d'aquests quatre anys hi han participat 630 persones, xifra que consideram positiva. Per als propers anys se seguirà fent feina a fi de consolidar aquesta ruta. Creiem que és una bona manera de difondre la història i la cultura del poble, així com una activitat cultural alternativa interessant per als visitants.

Actes del Setè Centenari de la fundació d'Alaior

L'any 2004 se celebrava el 7è centenari de la fundació del poble d'Alaior. Es complien set-cents anys d'ençà de la promulgació de l'acta per la qual el rei Jaume II manava designar tres persones per taxar i comprar l'alqueria d'Ihalor, origen de l'actual poble d'Alaior, amb l'objectiu d'establir-hi una població i afavorir així el repoblament del centre de l'illa.

Les institucions i les entitats locals van organitzar tota una sèrie d'actes per commemorar l'esdeveniment. El Centre d'Estudis Locals hi va voler contribuir amb la programació d'un seguit de conferències sobre la fundació del poble i altres aspectes i circumstàncies de la història d'Alaior, i amb l'edició de l'auca "Alaior, set-cents anys fent camí..."; així com amb l'enregistrament dels actes, propis i de les institucions i altres entitats, que es van organitzar al llarg de tot l'any per recordar i celebrar el centenari.

En l'elaboració de l'auca, hi van col·laborar tots o gairebé tots els artistes alaiorencs i residents a Alaior, que van fer els dibuixos, i els glosadors locals, que en van fer els rodolins.

Les conferències del 7è Centenari van ser les següents:

- *La política territorial de Jaume II (1300-1311)*. Miquel À. Casanovas Camps.
- *Alaior abans de 1304*. Bernat Moll Mercadal.

- *La importància de la defensa a la vida social alaiorenca (s. XVI-XVII)*. Miquel Àngel Limón Pons.
- *Notes per a l'anàlisi de les actituds col·lectives davant la mort a Alaior al segle XVII*. Guillem Sintès Espasa.
- *Es va fundar realment Alaior fa 700 anys?* Cristina Rita, Josep Marquès i Joana Gual.
- *Els gremis medievals: els peraires i teixidors d'Alaior*. Josep Sastre Portella.
- *Ihalor. L'evolució d'un poble*. Miquel À. Marquès Sintès.
- *Els filtres literaris de la història: la novel·la Catalina (1886) d'Antoni Cursach*. Josefina Salord Ripoll.
- *700 anys d'imatges d'Alaior (Fundació Rubió)*. Joan Pau Salort i Josep Allès.
- *Vine a sa casa! (1599-1848)* Lluïcia Pons Olives.
- *Qüestions d'antroponímia. Els noms i llinatges més comuns al poble*. Jaume Mascaró.

Tot el programa va ser coordinat per Miquel À. Marquès, i Josep Allès es va fer càrrec dels enregistraments.

6. Publicacions editades pel CEL

Feines dalt s'era. L'estiu a Menorca amb el fons etnològic dels Sr. Gabriel Llambías (2001).

Oficis en l'oblit. Feines i oficis tradicionals de la mà del fons etnològic dels Sr. Gabriel Llambías (2002).

De pedra. De cases i cantons, cantons i pedrera, pedrera i marès, marès i pedra, pedra i roca, roca i vida (2002).

La Guerra Civil y la represión de la Postguerra. Memorias de un preso político (2003).

Ca nostra des del segle XVII (2003).

El convent de Sant Diego a Alaior. Memòria històrica i artística (2003).

Les festes de Sant Llorenç d'Alaior. Reflexions sobre les nostres festes (2003).

Alaior, set-cents anys fent camí... [auca celebrar setè centenari Alaior] (2004).

Indumentària i funcions del macer i del caixer saig d'Alaior (2005).

Història d'Alaior. Síntesi il·lustrada de la vida d'un poble (2006).

Els jaleos a Menorca. Fullet de l'exposició fotogràfica de Jaume Blasco (2007).

Records dels actes litúrgics i costums que se celebraven a la Parròquia de Santa Eulàlia d'Alaior (2008).

Fullet de la Ruta Francesc d'Albranca (2008).

La tanca de sa Creu i el doctor Camps (2009).

Edició de vídeos

1304-2004. Alaior 700 anys [commemoriatiu del 7è centenari de la fundació del poble d'Alaior] (2005).

Història i restauració de l'església de Santa Eulàlia [d'Alaior] (2009).

7. Articles de difusió sobre el CEL

És important tant treballar en el món de la cultura i el patrimoni cultural, com també la tasca que en fa l'entitat a través de la difusió dels seus treballs.

Difusió a la pàgina web

La pàgina web presenta tot un seguit d'informació sobre les tasques realitzades des del Centre d'Estudis Locals d'Alaior, així com de les feines i projectes que s'han dut a terme.

www.centrestudisalaior.org/

Articles de difusió i participació a jornades i congressos

Els membres del CEL han participat en diversos congressos i jornades per explicar els seus projectes i treballs elaborats, convocats per l'Institut d'Estudis Baleàrics a Porreres i per l'Institut Ramon Muntaner.

D'aquestes participacions han sorgit alguns articles. Destacam els següents:

BARBER LUZ, Anselm (2008): "El Centre d'Estudis Locals d'Alaior, una eina comunitària moderna", a Randa, núm.

60, p. 137-143. Homenatge a Jordi Carbonell/6. Barcelona, Institut Menorquí d'Estudis-Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

BARBER LUZ, Anselm (2009): "EI CEL (Centre d'Estudis Locals d'Alaior), una eina comunitària moderna", a *Els estudis i la premsa local al segle XXI. Volum II. Els estudis locals*, p. 475-482. Mallorca, Institut d'Estudis Baleàrics.

MARQUÈS SINTES, Miquel À. (2009): "EI CEL i les Jornades de Patrimoni Cultural de Menorca", a *Els estudis i la premsa local al segle XXI. Volum II. Els estudis locals*, p. 483-494. Mallorca, Institut d'Estudis Baleàrics.